

02.02.2021

Asia/5

§ 37 Helsingiläisten liikkumistottumukset 2020

HEL 2020-013149 T 08 00 00

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti merkitä tiedoksi tutkimuksen, jossa on selvitetty helsingiläisten liikkumistottumuksia vuonna 2020. Tutkimuksessa tarkasteltiin helsingiläisten tekemien kaupungin sisäisten matkojen kulkutapajakaumaa, määrää ja tarkoitusta.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli liikennetutkija Eeva Kostianen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Eeva Kostianen, liikennetutkija, puhelin: 310 37099
eeva.kostianen(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingiläisten liikkumistottumukset 2020 -raporttiluonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Tutkimuksessa selvitettiin helsingiläisten tekemiä Helsingin sisäisiä matkoja yhden vuorokauden aikana. Tutkimus antaa käsityksen siitä, kuinka paljon helsingiläiset liikkuvat ja kuinka suuri osuus matkoista tehdään jalan, pyöräillen, joukkoliikennevälineillä, henkilöautolla ja muilla kulkuvälineillä. Koronaepidemia ja siihen liittyvillä rajoituksilla ja suosituksilla on todennäköisesti ollut merkittävä vaikutus ihmisten liikkumiseen syksyllä 2020.

Tutkimusajankohtana syys-lokakuussa 2020 helsingiläiset tekivät yhteensä noin 1,8 miljoonaa Helsingin sisäistä matkaa vuorokaudessa. Matkojen määrä väheni vain hieman edellisvuodesta. Keskimäärin hel-

sinkiläiset tekivät 3,0 Helsingin sisäistä matkaa vuorokaudessa. Keskimääräinen matkojen määrä asukasta kohden pysyi samana kuin edellisellä vuonna. Kävelymatkojen lisääntyminen selittää sitä, että matkamäärissä ei ole suurempaa pudotusta epidemia-aikana.

Yleisin matkojen kulkutapa oli kävely (52 % tehdyistä matkoista). Joukkoliikenteen kulkutapaosuus oli 17 %, henkilöauton 20 % ja polkupyörän 11 %. Kävelyn osuus kasvoi merkittävästi edellisvuodesta. Myös pyöräliikenteen osuus kasvoi hieman. Joukkoliikenteen kulkutapaosuus sen sijaan laski edellisvuodesta selvästi ja henkilöauton osuus hieman.

Tarkasteltaessa vain henkilöautolla ja joukkoliikenteellä tehtyjä matkoja, oli henkilöauton osuus suurempi, 54 % matkoista, kuin joukkoliikenteen osuus, 46 %.

Vapaa-ajan matkat olivat selvästi yleisimpiä matkoja, niiden osuus oli 43 %. Toiseksi yleisimpiä olivat työ-, koulu- ja opiskelumatkat (23 %). Työmatkojen sekä koulu- ja opiskelumatkojen määrät vähenivät, ja vapaa-ajan matkat ja ostosmatkat lisääntyivät.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää helsinkiläisten liikkumistottumuksia. Tutkimus tehtiin nyt kymmenennen kerran. Ensimmäisen kerran se toteutettiin vuonna 2010. Vuodesta 2012 alkaen tutkimus on tehty joka vuosi.

Tutkimuksen toteutti Taloustutkimus Oy. Tutkimuksen aineisto kerättiin puhelinhaastatteluilla syys-lokakuussa 2020. Tutkimuksen kohderyhmänä oli Helsingin kaupungin 7–79-vuotias väestö. Haastatteluja tehtiin yhteensä 3004 kpl. Otos muodostettiin satunnaispoimintana Helsingin asukkaiden puhelinnumeroista. Haastateltavien valinnassa noudatettiin sukupuoli-, ikä- ja aluekiintiöintiä. 7–14-vuotiaita tavoiteltiin heidän vanhempiansa kautta.

Vastaajia pyydettiin kertomaan edellisen vuorokauden aikana tekemänsä matkat aamusta kello 4.00:sta yöhön klo 3.59 asti pääasiallisen kulkutavan mukaan (kulkutapa, jolla tehtiin kilometreissä pisin matka). Mukaan otettiin vain Helsingin sisällä tapahtuvat matkat. Tutkimuksessa matkalla tarkoitettiin siirtymistä kävellen tai jollain kulkuneuvolla paikasta toiseen. Samasta paikasta alkavat ja päättyvät matkat laskettiin kahdeksi matkaksi siten, että toinen päätepiste oli lenkin etäisin piste. Lisäksi kysyttiin kysymyksiä mm. matkakortin käytöstä, auton- ja polkupyörän omistuksesta sekä auton ja joukkoliikenteen käytöstä.

Tutkimuksen päätulosten (n=3004) virhemarginaali on enimmillään $\pm 1,8$ %-yksikköä.

Tutkimuksen tuloksiin vaikutti todennäköisesti merkittävimmin koronavi-rusepidemia ja siihen liittyvät rajoitukset ja suositukset. Tutkimusajan-kohtana syksyllä 2020 asiantuntijatyössä oltiin siirrytty pääsääntöisesti etätyöskentelyyn, samoin korkeakouluopinnoissa. Yleisötapahtumien järjestämistä oli rajoitettu ja ravintolat toimivat lyhennetyin aukioloajoin. Perusopetus kuitenkin jatkui kouluissa syksyllä ja eikä varhaiskasva-tukseen osallistumisesta annettu suosituksia, kuten keväällä.

Tutkimuksen raporttiluonnos löytyy liitteenä.

Tutkimuksen tulokset

Tutkimusajankohtana vuoden 2020 syys-lokakuussa Helsingin sisäisiä matkoja tehtiin yhteensä 1 765 979 vuorokaudessa. Tehtyjen matkojen absoluuttinen määrä oli prosenttien pienempi kuin vuonna 2019. Erity-sesti kävelymatkojen lisääntyminen selittää sitä, että matkamäärissä ei ole suurempaa pudotusta epidemia-aikana. Kävellessä tehtyjen matkojen määrä kasvoi 32 % edellisvuodesta, pyörällä tehtyjen matkojen määrä 19 %. Joukkoliikenteellä tehtyjen matkojen määrä puolestaan väheni 44 %. Junalla tehdyt joukkoliikennematkat vähenivät suhteellisesti eni-ten. Henkilöautolla tehtyjen matkojen määrä väheni 10 %.

Keskimäärin helsinkiläinen teki 3,0 kaupungin sisäistä matkaa vuoro-kaudessa. Matkaluku oli yhtä suuri edellisenä vuonna, kun prosenttio-suus pyöristetään yhteen desimaaliin. Tarkemmassa tarkastelussa osuus on pienentynyt hieman (2020: 2,97/2019: 3,04). Mediaaniluku oli nyt 2 kun se vuonna 2019 oli 3. Kantakaupungissa asuvat tekivät enemmän matkoja (3,1) kuin esikaupungissa asuvat (2,9) henkilöä koh-ti. Kantakaupungissa asuvat liikkuvat esikaupunkilaisia selvästi ylei-semmin kävellessä. Esikaupungissa henkilöautoa käytettiin matkoihin kantakaupunkia useammin. Naiset tekivät hieman enemmän matkoja (3,0) kuin miehet (2,9). Naiset kulkivat miehiä enemmän kävellessä ja joukkoliikenteellä, miehet puolestaan käyttivät naisia enemmän henki-löautoa ja polkupyörää. Eniten liikkuvat lapset ja nuoret (7–17 - vuotiaat) (3,5 matkaa vuorokaudessa).

Yleisin matkojen kulkutapa oli kävely (52 % tehdyistä matkoista). Kä-vellen tehtyjen matkojen osuus kasvoi vuodesta 2019 13 prosenttiyksikköä. Seuraavaksi useimmin matkoja tehtiin henkilöautolla kuljettajana (15 %) ja polkupyörällä (11 %). Kävelyn lisäksi polkupyörämatkojen osuus kasvoi hieman. Kuljettajana tehtyjen henkilöautomatkojen osuus laski hieman. Matkoista tehtiin bussilla 7 %, metrolla 5 %, henkilöautol-la matkustajana 5 % ja raitiovaunulla 3 %. Junamatkoja oli 2 % mat-

koista. Kaikkien edellä mainittujen julkisten liikennevälineiden matkaisuudet ovat vähentyneet selvästi.

Sähköpotkulaudoilla tehtyjen matkojen osuus oli edelleen pieni: tavallisilla potkulaudoilla ja sähköpotkulaudoilla tehtiin yhteensä alle puoli prosenttia kaikista matkoista. Potkulautojen osuus on tarkasteluissa sisällytetty kävelyn osuuteen.

Joukkoliikenteen yhteenlaskettu kulkutapaosuus oli poikkeuksellisen alhainen, 17 %. Osuus supistui 13 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Henkilöautomatkojen yhteenlaskettu osuus supistui kaksi prosenttiyksikköä 20 %:iin. Kestävien kulkutapojen yhteenlaskettu osuus kuitenkin kasvoi ja se oli 80 %, kun vuonna 2019 osuus oli 77 %.

Tarkasteltaessa vain joukkoliikenteellä ja henkilöautolla tehtyjä matkoja, oli henkilöauton osuus ensimmäistä kertaa Helsingiläisten liikkumistottumukset -tutkimuksen tutkimusvuosina suurempi (54 %), kuin joukkoliikenteen osuus (46 %).

Kävellen tehtyjen matkojen osuus kasvoi edellisvuodesta sekä naisilla että miehillä, ja kaikissa ikäryhmistä. Naisilla osuus kuitenkin kasvoi miehiä enemmän. Ikäryhmistä kävelyn osuus kasvoi eniten 18–29-vuotiailla nuorilla aikuisilla. Pyörämatkojen osuus kasvoi erityisesti miehillä ja 7–17-vuotiailla. Joukkoliikenteen käyttö väheni niin ikään kaikissa väestöryhmissä. Joukkoliikennematkojen osuus pieneni enemmän naisilla kuin miehillä. Ikäryhmistä erityisesti lapset ja nuoret aikuiset sekä 30–44-vuotiaat vähensivät joukkoliikenteen käyttöä edellisvuodesta. Henkilöautomatkojen osuus pieneni miehillä, mutta pysyi naisilla edellisvuoden tasolla. Ikäryhmistä henkilöautomatkojen osuus pieneni pääasiassa 65 vuotta täyttäneillä ja jonkin verran 45–64-vuotiailla.

Kävely kulkumuotona korostuu erityisesti kantakaupungissa asuvien keskuudessa (60 % tehdyistä matkoista) ja ero esikaupungeissa asuviin hieman kasvoi viime vuodesta. Kantakaupungissa asuvilla kävelyn jälkeen toiseksi yleisin kulkutapa oli pyöräily (10 %) ja henkilöauton käyttö kuljettajana (9 %). Esikaupungissa asuvilla kävelyn (47 % tehdyistä matkoista) jälkeen yleisin kulkutapa oli henkilöauton käyttö kuljettajana (18 %) ja pyöräily (12 %). Joukkoliikenteen yhteenlaskettu osuus oli sekä esikaupungeissa että kantakaupungissa asuvilla 17 %. Henkilöauton yhteenlaskettu kulkutapa puolestaan oli esikaupungissa asuvilla 24 % ja kantakaupungin asukkailla 12 %.

Kantakaupungin asukkaiden kävellen tehtyjen matkojen osuus kasvoi 14 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Joukkoliikenteen kulkutapaosuus laski yhteensä 14 prosenttiyksikköä kantakaupungissa asuvilla: raitiovaunumatkojen kulkutapaosuus pieneni kuusi prosenttiyksikköä, bussimatkojen viisi prosenttiyksikköä, metromatkojen kaksi prosenttiyksik-

köä ja junamatkojen prosenttiyksikön. Henkilöauton kuljettajana tehtyjen matkojen osuus pieni kantakaupungissa asuvilla kaksi prosenttiyksikköä, henkilöauton matkustajana tehtyjen matkojen osuus pysyi ennallaan. Polkupyörämatkojen osuus kasvoi kantakaupungissa asuvilla prosenttiyksikön. Esikaupungeissa asuvilla kävelymatkojen osuus kasvoi 12 prosenttiyksikköä ja polkupyörämatkojen osuus kaksi prosenttiyksikköä. Henkilöautomatkojen osuus pieni kaksi prosenttiyksikköä. Lasku tuli kuljettajana tehdyistä matkoista, matkustajana tehtyjen matkojen osuus kasvoi prosenttiyksikön. Joukkoliikennematkojen osuus pieni yhteensä 12 prosenttiyksikköä esikaupungeissa asuvilla. Lasku tuli pääasiassa bussi- ja metromatkoista, joiden osuudet laskivat kuusi ja neljä prosenttiyksikköä. Junamatkojen osuus pieni kaksi prosenttiyksikköä ja raitiovaunumatkojen osuus prosenttiyksikön.

Kysyttäessä syksyllä vallinneen koronavirustilanteen vaikutuksesta matkojen kulkutapoihin, yli puolet vastaajista (57 %) vastasi, että epidemiatilanne oli vaikuttanut heidän tekemiensä Helsingin sisäisten matkojen kulkutapoihin. Vastaajista 51 % oli vähentänyt ja 38 % lisännyt joitain kulkutapoja. Lisättyinä kulkutapoina eniten mainintoja saivat polkupyörä (46 %), kävely (43 %) ja henkilöauto kuljettajana (31 %). Vähennettyinä kulkutapoina mainittiin useimmin joukkoliikennevälineet: bussi (74 %), metro (53 %), raitiovaunu (47 %) ja juna (35 %).

Suurin osa tehdyistä matkoista oli vapaa-ajan matkoja, 43 %. Työ-, koulu- ja opiskelumatkoja oli 23 %. Eriteltyinä työmatkoja oli 15 % ja koulu- tai opiskelumatkoja 8 % kaikista matkoista. Ostosmatkojen osuus oli 19 %, asiointimatkojen (lääkäri, pankki yms.) 8 % ja työhön liittyvien asiointimatkojen osuus 3 %. Vapaa-ajan matkojen osuus tehdyistä matkoista kasvoi edellisvuodesta kuusi prosenttiyksikköä. Työmatkojen osuus laski seitsemän prosenttiyksikköä, koulu- ja opiskelumatkojen osuus kolme prosenttiyksikköä. Ostosmatkojen osuus kasvoi neljä prosenttiyksikköä.

Vapaa-ajan matkoissa kävelyn osuus oli selvästi suurin: 66 % matkoista tehtiin jalan. Vapaa-ajanmatkoista 13 % tehtiin henkilöautolla, 11 % joukkoliikenteellä ja 10 % pyörällä. Työmatkoista 37 % tehtiin julkisilla kulkuvälineillä, 30 % henkilöautolla, 19 % pyörällä ja 13 % kävellen. Koulu- ja opiskelumatkat tehtiin pääasiassa ja kävellen (46 %), joukkoliikenteellä (25 %) ja pyörällä (20 %).

Vastaajan ikä selittää yleensä merkittävästi sitä, millaisia matkoja tehdään. Syksyllä 2020 vapaa-ajanmatkat olivat kuitenkin yleisin matkojen tarkoitus kaikissa ikäryhmissä lapsia ja nuoria lukuun ottamatta. Vapaa-ajanmatkojen osuus kasvoi eniten 18-29-vuotiailla ja 30–44-vuotiailla. 65 vuotta täyttäneillä vapaa-ajanmatkojen osuus hieman laski. Työmatkojen osuus pieni työkäisten ikäryhmissä 8-14 prosenttiyksikköä.

Koulu- ja opiskelumatkojen osuus pieneni lapsilla ja nuorilla kaksi prosenttiyksikköä, nuorilla aikuisilla kahdeksan prosenttiyksikköä. Nuorten (7–17-vuotiaat) matkoista yli puolet (52 %) oli koulu- ja opiskelumatkoja ja 43 % vapaa-ajan matkoja. Yli 65-vuotiaat tekivät pääasiassa vapaa-ajan matkoja (52 %) ja ostosmatkoja (30 %). Nuorilla aikuisilla (18–29-vuotiaat) vapaa-ajan matkat (45 %), ostosmatkat (19 %) ja työmatkat olivat (18 %) yleisimpiä, kun taas koulu- tai opiskelumatkoja oli melko vähän (7 %). 30–44-vuotiailla vapaa-ajan matkojen osuus oli ikäryhmistä alhaisin, 39 %. Työmatkoja oli 21 %, ostosmatkoja 15 %, asiointimatkoja 11 % ja toisen henkilön kyyditsemismatkoja 7 %. 45–64-vuotiailla matkojen tarkoituksen jakauma oli samankaltainen, mutta ostosmatkojen osuus oli yhtä suuri kuin työmatkojen (22 %).

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Eeva Kostianen, liikennetutkija, puhelin: 310 37099
eeva.kostianen(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsinkiäisten liikkumistottumukset 2020 -raporttiluonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano